

УДК 502.14(477)

**ЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНСПЕКЦІЇ ЦЕНТРАЛЬНОГО
ОКРУГУ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ**

Христіч О.В.

*Полтавський державний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка*

Науковий керівник: Шкура Т.В. – кандидат біологічних наук,
доцент кафедри біології, екології та методики навчання біології

Охорона природи, підтримка екологічної рівноваги, раціональне використання природних ресурсів – невід’ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України. З цією метою наша держава здійснює на своїй території політику спрямовану на збереження безпечного для існування живої і неживої природи, захисту життя і здоров’я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням довкілля, досягнення гармонійної взаємодії суспільства і природи, збереження біорізноманіття.

Нині в Україні створено низку органів, що реалізують державну політику в сфері охорони довкілля, збереження біорізноманіття та екологічної безпеки. Оптимізація системи цих органів, визначення меж їх повноважень та предметів відання є першочерговим завданням законодавців та наукової спільноти [2, с. 199]. Одним із провідних органів, що здійснює повноваження контролю за виконанням екологічного законодавства та протидію протиправним діям у цій сфері є Державна екологічна інспекція Центрального округу (далі Інспекція) – міжрегіональний територіальний орган Держекоінспекції.

Інспекція у своїй діяльності узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, готує та вносить в установленому порядку до Держекоінспекції щодо його вдосконалення. Здійснює державний контроль за додержанням територіальними органами центральних органів виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в частині здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності і господарювання, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними особами – нерезидентами вимог законодавства:

1. Про екологічну та радіаційну безпеку.
2. Про охорону земель, надр.
3. Про охорону, раціональне використання вод та відтворення водних ресурсів.
4. Про охорону атмосферного повітря.
5. Про охорону, захист, використання та відтворення лісів.
6. Про раціональне використання, відтворення і охорону об'єктів тваринного світу.
7. Про охорону, використання та відтворення і відтворення риби та інших водних живих ресурсів щодо біоресурсів
8. Щодо наявності дозволів, лімітів та квот на спеціальне використання природних ресурсів, дотримання їх умов.
9. Про охорону, утримання і використання зелених насаджень.
10. Про використання, охорону і відтворення об'єктів рослинного світу.
11. Щодо дотримання правил створення, поповнення, зберігання, використання та державного обліку зоологічних, ботанічних колекцій і торгівлі ними.
12. З питань дотримання положень Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES).
13. Під час ведення мисливського господарства та здійснення полювання.
14. Про збереження об'єктів рослинного та тваринного світу, занесених до Червоної та Зеленої книг України, формування, збереження і використання екологічної мережі.
- 15) Про охорону і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
16. З питань поводження з відходами.
17. У сфері хімічних джерел струму в частині забезпечення екологічної безпеки виробництва хімічних джерел струму та утилізації відпрацьованих хімічних джерел струму, ведення обліку обсягів накопичення відпрацьованих хімічних джерел струму та передачі їх для утилізації.
18. Щодо дотримання заходів біологічної і генетичної безпеки стосовно біологічних об'єктів природного середовища під час створення, дослідження та практичного використання генетично модифікованих організмів у відкритій системі.

Екологічна інспекція проводить перевірки (у тому числі документальні) із застосуванням інструментально-лабораторного контролю, складає відповідно до законодавства акти за результатами

здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства з питань, що належать до її компетенції, надає обов'язкові до виконання приписи щодо усунення виявлених порушень вимог законодавства та здійснює контроль за їх виконанням і здійснює лабораторні вимірювання (випробування). Здійснює державний ринковий нагляд у межах сфери своєї відповідальності. Надає територіальним органам центральних органів виконавчої влади, органам місцевого самоврядування приписи щодо зупинення дії чи анулювання в установленому законодавством порядку дозволів, ліцензій, сертифікатів, висновків, рішень, лімітів, квот, погоджень, свідоцтв на спеціальне використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу (у тому числі водних живих ресурсів), а також щодо встановлення нормативів допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природного середовища. Звертається до суду із позовом щодо: обмеження чи зупинення діяльності суб'єктів господарювання і об'єктів незалежно від їх підпорядкування та форми власності, якщо їх експлуатація здійснюється з порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, вимог дозволів на використання природних ресурсів, з перевищенням нормативів гранично допустимих викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин, впливу фізичних та біологічних факторів, лімітів скидів забруднюючих речовин. Вносить у встановленому порядку центральним органам виконавчої влади, їх територіальним органам, місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування вимоги щодо приведення у відповідність із законодавством прийнятих ними рішень з питань, що належать до компетенції Інспекції. Складає протоколи про адміністративні правопорушення та розглядає справи про адміністративні правопорушення, накладає адміністративні стягнення у випадках, передбачених законом.

Також екологічна інспекція пред'являє претензії про відшкодування шкоди, збитків і втрат, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства з питань, що належать до її компетенції, та розраховує їх розмір, звертається до суду з відповідними позовами. Вживає в установленому порядку заходів досудового врегулювання спорів, виступає позивачем та відповідачем у судах. Вживає відповідно до закону заходів щодо припинення самовільного користування надрами та забудови площ залягань корисних копалин з порушенням

установленого порядку. Проводить у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон перевірку дотримання вимог законодавства про радіаційну безпеку в разі виявлення органом (підрозділом) Держприкордонслужби транспортних засобів, вантажів та іншого майна з перевищенням допустимого рівня іонізуючого випромінювання та повідомляє в установленому порядку органу (підрозділу) Держприкордонслужби про результати такої перевірки. Здійснює розгляд звернень громадян підприємств установ та організацій з питань, пов'язаних із діяльністю Інспекції. Вносить у встановленому порядку Голові Держекоінспекції пропозиції щодо: видачі, зупинення дії чи анулювання в установленому законодавством порядку дозволів, ліцензій, сертифікатів, висновків, рішень, лімітів, квот, погоджень, свідоцтв на спеціальне використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу (у тому числі водних живих ресурсів), а також щодо встановлення норматив допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природного середовища. Забезпечує інформування громадськості про реалізацію державної політики з питань, що належать до компетенції Інспекції. Бере участь у формуванні державного замовлення на підготовку фахівців у відповідній сфері. Здійснює інші повноваження, визначені законом [1].

Отже, Державна екологічна інспекція Центрального округу є дієвою складовою цілого комплексу органів влади, яка реалізує державну політику із здійснення контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення, охорони природних ресурсів і збереження біорізноманіття.

Список використаних джерел:

1. Державна екологічна інспекція Центрального округу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://centrreg.dei.gov.ua/>.
2. Ємець Л. О. Державна екологічна інспекція: правовий статус, повноваження та особливості структури. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Випуск 6, том 1. С. 199.